

NÁVRH STRUKTURY TÉMATICKÉHO MODULU

QUALIROM

Země: CZ /Č. tém. celku: 2

Jméno autora NEBO iniciály DT		Dialekt romštiny: severocentrální romština
Stupeň školy*: 2. stupeň ZŠ, 1.-2. ročník SŠ / mimoškolní kurz 2. stupeň ZŠ, 1.-2. ročník SŠ	Věk žáků/studentů: 12-15	Úroveň jazykové kompetence: B2

Hlavní téma (viz Osnova): Dům/karavan a život v něm
Podtémata (viz Osnova): romské osady, bydlení ve městě
Související další témata (viz Osnova): Já a moje rodina, Příroda a zvířata

Práce s CFR – Cíle výuky:		
Jazyková schopnost:	Deskriptory z CFR, se kterými pracujete: <i>Nutné vybrat alespoň jeden deskriptor popisující jednu z peti jazykových schopností + alespoň jedno z tvrzení Umím/dokážu (viz Osnova).</i>	Str. (viz Osnova):
 (Poslech)	Rozumí do detailu vyprávění, které pojednává o rodinném životě v minulosti v daném regionu nebo zemi a které obsahuje srovnání se současným životem. Rozumím podrobnému vyprávění o rodinném životě v minulosti.	33 36
 (Čtení)	Umí číst podrobné popisy, texty na internetu, příběhy a historky o životech dětí a mladých lidí. Rozumím delším příběhům, článkům na internetu a historickým textům o domovech a životech lidí v současnosti a v minulosti.	33 36
 (Ustní Interakce)	Umí se účastnit podrobných diskusí o rodinném životě s uvedením podobností a rozdílů Dokážu se zúčastnit podrobných diskusí o rodinném životě a tradicích a umím porovnat život v mé domácnosti s životem jiných žáků.	34 36
 (Ustní Projev)	Umí podrobně a rozsáhle pohovořit o rodinném životě a popsat svoje činnosti a povinnosti v domácnosti. Umím podrobně povprávět o běžných činnostech a tradicích v naší domácnosti.	34 36
 (Psaní)	Umí napsat jasně srozumitelný podrobný text popisující v patřičných detailech život v jeho/její domácnosti. Umím podrobně psát o svém rodinném životě.	35 36

Práce s EJP:		
Se kterou částí ELP budete pracovat?		Str.:
Jazykový pas:	Můj jazyk a interkulturní zkušenosti	12
Jazykový životopis:	Tvrzení s Dokážu	22
Soubor prací a vysvědčení:	Esej, Plánek místnosti, Příběh k fotografii, Projekt domu - prezentace	

Slovní zásoba:**Aktivní:****Romsky:**

o butoris
o moderatoris, e moderatorka
o averipen
e politika
o paragrafos
o školňikos
o eskymakos
o indianos
o hotelijeris

Česky:

nábytek
moderátor, moderátorka
rozdíl
politika
paragraf
školník
eskymák
indián
hoteliér

manušikane čačipena

papi pre papende

te chal dukh

te čhivel tele

te rajarel

lidská práva

generace po generaci

trpět (doslova jíst bolest)

zbourat, strhnout

vládnout, panovat (o člověku i režimu)

Pasivní:**Romsky:****Česky:****Hlavní gramtické jevy:****Aktivní:**

ablativ, lokativ

čas přítomný a minulý, kondicionál

Pasivní:

Vzorová hodina číslo 1		Téma hodiny: Butoris				Délka: 45 min	
Č. aktivity	Čas	Plán vzorové hodiny	JD	ELP	Materiály / Zdroje	Přílohy	
12	5	Popiš obrázek 1. Žáci pracují ve dvojicích či skupinkách. Každý dostane fotografii domu či jeho interiéru a jeho úkolem je popsat tuto fotografii svým spolužákům. 2. Ostatní podle popisu malují obrázek a poté jej všem ukáží. Větší žáci mohou pouze hledat správný obrázek.		JŽ22	Obrázky obydlí	6	
10	15	So laha amenca? 1. Žáci se rozdělí do skupin po 4 až 6 a dostanou od učitele seznam věcí (obrázků). 2. Každá skupina má jet na cestu karavanem na jiné místo (např. Chorvatsko, Aljaška, Jižní Čechy, Grand Canyon, Řím, Hawai), a tak vybírá, co z nabízeného si s sebou vezme. Pokud pro některou věc žáci neznají romský výraz, vyhledají si jej ve slovníčku. 3. Musejí se domlouvat romsky, co ano, co ne, proč ano, proč ne, měli by dospět ke kompromisu, resp. konsenzu. 3. Vybrané věci žáci seřadí podle priority. 4. Skupiny porovnávají seznamy a důvody.		JŽ22	Seznam obrázků s věcmi slovníky	3	
9	15	Hra na reportéra: Veletrh o bydlení 1. Žáci pracují ve dvojicích, jeden je redaktor časopisu o bydlení, druhý návštěvník veletrhu bydlení (návštěvník má zadání, koho představuje – severan, jižan, Rom, Afričan, atp.) 2. redaktor má podle rozhovoru s návštěvníkem poznat, odkud na veletrh přijel, ne tím, že se ho přímo zeptá, ale bude se ptát na jeho potřeby a zájmy v oblasti bydlení. (slunečníky, izolace, koberce, žalužie, velká/malá okna, technika do domácnosti atp.) Je-li čas, dvojice si vymění role.		JP12	zadání pro návštěvníka veletrhu	10	
2	10	Kaj terd'ol o šifoñeris? Hra s umisťováním věcí do bytu 1. Učitel nakreslí na tabuli rám představující místnost, pro přehlednost ho může rozdělit na tři řady a tři sloupce. Má v ruce fotografii a vyvolává postupně žáky a říká jim, co je na obrázku. 2. Žáci chodí k tabuli a do rámečku zakreslují nebo zapisují předmět, o kterém jim učitel říká, na správné místo. (Jeden předmět učitel může umístit do rámečku sám.) 3. Pokud chce učitel aktivitu žákům usnadnit, obrázek jim před započítím popisování na okamžik ukáže. Například: Anglal tute hin kalosegno s'tena, Upral e s'tena hin trin obraza, maškarutno hin ovalno u hin pre leste e Marija le cikneha, pre čačutñi sera hin obrazis le fotkendar u pre aver sera hin jekh baro obrazis ča jekh bara fotkaha....		JŽ22	Obrázek místnosti nebo fotografie	5	
Cíle výuky:		→ zopakování a rozšíření slovní zásoby k tématu – přívlastky, barvy, národnosti → procvičení ústní interakce – vyjednávání, argumentace					

Vzorová hodina	Téma hodiny: Sar bešen as čirla o Roma, sar bešen akana	Délka: 45 min
----------------	---	---------------

číslo 2						
Č. aktivity	Čas	Plán vzorové hodiny	JD	ELP	Materiály / Zdroje	Přílohy
1	30	Rozhovor v rádiu: Sar o Roma dživen/as andro romane koloňiji? 1. Učitel pustí žákům druhou část nahrávky, (vynechá úplný úvod s představením hosta a závěr). Pak se žáků zeptá, s kým mohl být rozhovor veden. 2. Žáci tipují – jelikož v textu mluví někdo znalý romské historie, žáci by měli tipovat historika, romistu, etnologa atp. 3. Učitel pustí nahrávku celou a znovu se ptá, když je o účastníkovi rozhovoru jasno, položí doplňující otázky k obsahu: <i>Kana has bare averipena andro dživipen le Romengero?</i> <i>Soske?</i> <i>Kana chudne te rajarel o komunisti?</i> <i>Keci hin pro Čechi romane koloňiji?</i> <i>So pes ačhiľas andro dešušovto šelberš?</i> <i>So pes ačhiľas andro berš 1965?</i> <i>Andre save khera bešen o čore Roma?</i> <i>Andre save khera bešen o barvale Roma?</i> Kdy nastaly velké změny v životě Romů? Kolik je v Česku romských osad? Co se stalo v šestnáctém století? Co se stalo v roce 1965? V jakých domech bydlejí chudí Romové? V jakých domech bydlejí bohatí Romové? Pokud je to potřebné, učitel pustí audio ukázkou po částech.		JP12	Nahrávka, p řepis nahrávky	1 2
11	10	Konverzační kolečko: Sar pes bešel andre romaňi kolonija 1. Učitel klade žákům otázky: <i>Salas varekana andre romaňi koloňija? Sar odoj has? So pes tuke pačisaľolas? So pes tuke na pačisa ľolas?</i> <i>Kames odoj te džal? Soske?</i> <i>Vakerelas tuke vareko tira famel'ijatar pal o romane koloňiji? So?</i> <i>Salas varekana andro ghettos andro varesavo foros? Phen amenge so dikhl'al? (So gondol'ines, ...) Sar pes odoj dživel?</i> <i>Sar dičhol tumaro kher? So hin andro tumaro kher aver, so isto sar odoj?</i> <i>Sar bi kamehas te bešel tu? So predal oda mušines te kerel?</i> <i>Sar bi na kamehas te bešel? Soske?</i> Byl jsi někdy v romské osadě? Jaké to tam bylo? So se ti líbilo? Co se ti nelíbilo? Chceš se tam jet podívat? Proč? Byl jsi někdy v ghettu v nějakém městě? Popiš nám, co jsi tam viděl? (Co si myslíš, ...) Jak se tam žije? Jak vypadá váš dům? Co je u vás doma jiné, co stejné jako tam? Jak bys chtěl bydlet ty? Co pro to musíš udělat? Jak bys nechtěl bydlet? Proč?		J22		
15	5	Esej		S		

1. Žáci si vyberou a zapíší romsky jedno z témat a napíší o něm doma krátkou esej: a) Co je a co není potřeba doma? (míněno v širším kontextu - vybavení, lidé, zvířata, nálada, činnosti atp.) b) Do jaké míry si mohu/bych si měl doma dělat, co chci? c) Podle čeho bych si vybíral, kde si pořídím dům/byt? V příští hodině třída společně prodiskutuje všechna témata.					
Cíle výuky:		→ získání povědomí o bydlení Romů v různých dobách a místech → rozvoj schopnosti písemného vyjadřování			

Soupis navrhovaných aktivit:¹

Aktivita č.: 1		Název aktivity: Andre radijos: Sar o Roma dživen/as andro romane koloňiji? (Pod)téma:			Délka: 30 min	
		Popis aktivity:		JD	EJP	Materiály / Zdroje
						Č. p řílohy
Rozhovor v rádiu:					JP12	Nahrávka, přepis nahrávky
1. Učitel pustí žákům druhou část nahrávky, (vynechá úplný úvod s představením hosta a závěr). Pak se žáků zeptá, s kým mohl být rozhovor veden.						1
2. Žáci tipují – jelikož v textu mluví někdo znalý romské historie, žáci by měli tipovat historika, romistu, etnologa atp.						2
3. Učitel pustí nahrávku celou a znovu se ptá, když je o účastníkovi rozhovoru jasno, položí doplňující otázky k obsahu: <i>Kana has bare averipena andro dživipen le Romengero?</i> <i>Soske?</i> <i>Kana chudne te rajarel o komunisti?</i> <i>Keci hin pro Čechi romane koloňiji?</i> <i>So pes ačhiľas andro dešušovto šelberš?</i> <i>So pes ačhiľas andro berš 1965?</i> <i>Andre save khera bešen o čore Roma?</i> <i>Andre save khera bešen o barvale Roma?</i> Kdy nastaly velké změny v životě Romů? Kolik je v Česku romských osad? Co se stalo v šestnáctém století? Co se stalo v roce 1965? V jakých domech bydlí chudí Romové? V jakých domech bydlí bohatí Romové?						
Pokud je to potřebné, učitel pouští audio ukázkou po částech.						
Aktivita č.: 2		Název aktivity: Kaj terd'ol o šifoňeris? (Pod)téma:			Délka: 10 min	

¹ Vykopírujte z navrhovaného plánu hodiny, vyberte pouze klíčové aktivity.

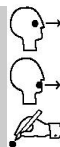
Aktivita č.: 2		Název v aktivitu: Kaj ter d'ol o šifoñeris? (Pod)téma:	Délka: 10 min	Materiály / Zdroje	Č. p řilohy
Popis aktivity:					
Kaj ter d'ol o šifoñeris?			JŽ22	Obrázek místnosti nebo fotografie	5
<p>1. Učitel nakreslí na tabuli rám představující místnost, pro přehlednost ho může rozdělit na tři řady a tři sloupce. Má v ruce fotografii a vyvolává postupně žáky a říká jim, co je na obrázku.</p> <p>2. Žáci chodí k tabuli a do rámečku zakreslují nebo zapisují předmět, o kterém jim učitel říká, na správné místo. (Jeden předmět učitel může umístit do rámečku sám.)</p> <p>3. Pokud chce učitel aktivitu žákům usnadnit, obrázek jim před započítím popisování na okamžik ukáže.</p> <p>alternativa:</p> <p>1. Žáci si donesou fotografii svého pokojíčku, bytu, domu, či jiného prostoru, k němuž mají vztah.</p> <p>2. Učitel obrázky smíchá a znovu rozdává.</p> <p>3. Každý žák popisuje, co má na obrázku, žáci se hlásí, pokud mají pocit, že jde o jejich místo.</p>					

Aktivita č.: 3		Název aktivity: Sar bešen o romane študenti I (Pod)téma:	Délka: 5 min		
Popis aktivity:			JD	EJP	Materiály / Zdroje
					Č. p řilohy
<p>1) Třída si poslechne nahrávku.</p> <p>2) Žáci mají za úkol vymyslet pro rozhovor titulek.</p> <p>3) Učitel moderuje diskusi:</p> <p><i>Sar oda dičhol avri, te bešen o študenti la daha le dadeha u sar te bešen andre aver kher abo gav?</i></p> <p><i>So hin pre oda lačhes u so nalačhes, te o študenti bešen jekhetanes?</i></p> <p><i>Prindžaren varekas, ko bešel pro internatos abo pre koleji? U prindžaren varekas, ko bešel aver študentenca andro po t'indo kher? Hin len varesave problemi?</i></p> <p>Jak to vypadá, když bydlí studenti doma s rodiči, a jak když bydlí doma nebo v jiném městě?</p> <p>Jaké jsou výhody a nevýhody studentského bydlení?</p> <p>Znáte někoho, kdo bydlí na internátu či kolejích? A znáte někoho, kdo bydlí v podnájmu s dalšími studenty? Mají nějaké problémy?</p>			JP12	nahrávka	8

Aktivita č.: 4		Název aktivity: Práce s textem: Sar o Roma dživen/as andro romane koloñiji II	Délka: 10 min		
----------------	--	---	---------------	--	--

4. Žáci otočí texty rubem nahoru a t řída kontroluje časovou osu – u čitel ji nakreslí na tabuli a nechá žáky, aby mu diktovali letopočty a události.

Aktivita č.: 5	Název aktivity: Kaj terd'ol o šifoñeris? (Pod)téma:	Délka: 10 min				
Popis aktivity:		JD		EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řilohy
Kaj terd'ol o šifoñeris? Hra s umisťováním věcí do bytu 1. Učitel rozdává rám představující místnost a souřadnice. 2. Žáci čtou souřadnice a do rámečku zakreslují nebo zapisují předměty 3. Po uplynutí časového limitu učitel ukáže kompletní obrázek. Pokud chce učitel aktivitu žákům usnadnit, obrázek jim na okamžik ukáže před započatím aktivity. Například: <i>Anglal tute hin kalosegno sřena, Upral e sřena hin trin obraza, mařkarutno hin ovalno u hin pre leste e Marija le cikneha, pre řařutñi sera hin obrazis le fotkendar u pre aver sera hin jekh baro obrazis řa jekh bara fotkaha....</i>				JŽ22	Obrázek místnosti nebo fotografie	4

Aktivita č.: 6	Název aktivity: Sar beřen o romane řřudenti II (Pod)téma:	Délka: 25 min				
Popis aktivity:		JD		EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řilohy

2. Kupující má omezený rozpočet, může však s ostatními o ceně smlouvat.		S		
3. Pokud chce učitel žákům ulehčit začátek, dá každému kupujícímu obrázek domu, který staví.				
4. Rodina kupujícího do výběru mluví, prosazuje si své zájmy a zapisuje si, co kolik stálo.				
5. Na závěr každá skupina prezentuje, co a za kolik peněz celkem pořídili?				

Aktivita č.: 8		Název aktivity: Sar pes bešel andre romaňi kolonija			Délka: 10 min	
		(Pod)téma:				
		Popis aktivity:			JD	Č. p řílohy
					EJP	Materiály / Zdroje
Konverzační kolečko: Sar pes bešel andre romaňi kolonija					JP12	
1. Učitel klade žákům otázky:						
Salas varekana andre romaňi koloňija? Sar odoj has? So pes tuke pačisaŋolas? So pes tuke na pačisaŋolas?						
Kames odoj te džal? Soske?						
Vakerelas tuke vareko tira famel'jatar pal o romane koloňiji? So?						
Salas varekana andro ghettos andro varesavo foros? Phen amenge so dikhl'al? (So gondoliŋes, ...) Sar pes odoj d živel?						
Sar dičhol tumaro kher? So hin andro tumaro kher aver, so isto sar odoj?						
Sar bi kamehas te bešel tu? So predal oda mušines te kere!						
Sar bi na kamehas te bešel? Soske?						
Byl jsi někdy v romské osadě? Jaké to tam bylo? So se ti líbilo? Co se ti nelíbilo?						
Chceš se tam jet podívat? Proč?						
Byl jsi někdy v ghettu v nějakém městě? Popiš nám, co jsi tam viděl? (Co si myslíš, ...) Jak se tam žije?						
Jak vypadá váš dům? Co je u vás doma jiné, co stejné jako tam?						
Jak bys chtěl bydlet ty? Co pro to musíš udělat?						
Jak bys nechtěl bydlet? Proč?						

Aktivita č.: 9		Název aktivity: Veletrh o bydlení			Délka: 10 min	
		(Pod)téma:				
		Popis aktivity:			JD	Č. p řílohy
					EJP	Materiály / Zdroje
Hra na reportéra: Veletrh o bydlení					JP12	
1. Žáci pracují ve dvojicích, jeden je redaktor časopisu o bydlení, druhý návštěvník veletrhu bydlení (návštěvník má zadání, koho představuje – severan, jižan, Rom, Afričan, atp.)						
2. Redaktor má podle rozhovoru s návštěvníkem poznat, odkud na veletrh přijel, ne tím, že se ho přímo zeptá, ale bude se ptát na jeho potřeby a zájmy v oblasti bydlení. (slunečníky, izolace, koberce, žalužie, velká/malá okna, technika do domácnosti atp.)						
Je-li čas, dvojice si vymění role.						

Aktivita č.: 10	Název aktivity: So laha amenca?					Délka: 15 min		
(Pod)téma:								
Popis aktivity:					JD	EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
So laha amenca? 1. Žáci se rozdělí do skupin po 4 až 6 a dostanou od učitele seznam věcí (obrázků). 2. Každá skupina má jet na cestu karavanem na jiné místo (např. Chorvatsko, Aljaška, Jižní Čechy, Grand Canyon, Řím, Hawaii), a tak vybírá, co z nabízeného si s sebou vezme. Pokud pro některou věc žáci neznají romský výraz, vyhledají si jej ve slovníčku. 3. Musejí se domlouvat romsky, co ano, co ne, proč ano, proč ne, měli by dospět ke kompromisu, resp. konsenzu. 3. Vybrané věci žáci seřadí podle priority. 4. Skupiny porovnávají seznamy a důvody.					 		JŽ22 Seznam obrázků s věcmi slovníky	3

Aktivita č.: 11	Název aktivity: Nakresli dům					Délka: 20 min			
(Pod)téma:									
Popis aktivity:					JD		EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
Nakresli dům 1. Žáci mají namalovat plánec domu bohatých Romů žijících v romských osadách. K práci jim učitel položí otázky: <i>Keci len hin khera?</i> <i>Save?</i> Kolik mají místností? Jaké? Po dokreslení mají žáci mluvit o tom, jaký dům nakreslili, a zodpovědět zadané otázky.							S		

Aktivita č.: 12	Název aktivity: Popiš obrázek					Délka: 5 min			
	(Pod)téma:								
Popis aktivity:					JD		EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
1. Žáci pracují ve dvojicích či skupinkách. Každý dostane fotografii domu či jeho interiéru a jeho úkolem je popsat tuto fotografii svým spolužákům.							JŽ22	Obrázky obydlí	6
2. Ostatní podle popisu malují obrázek a poté jej všem ukáží. Větší žáci mohou pouze hledat správný obrázek.									

Aktivita č.: 13	Název aktivity: Ačhi'as pes andro jekh kher					Délka: 15 min	
-----------------	---	--	--	--	--	---------------	--

(Pod)téma:					
Popis aktivity:		JD	EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
1. Učitel mezi žáky rozdává čtyři různé fotografie, každý žák má ke své fotografii během dvou minut vymyslet příběh. 2. Učitel vyzývá žáky, kteří mají stejnou fotografii, aby přednesli svůj příběh, postupuje od jedné fotografie ke druhé. 3. Žáci za domácí úkol příběhy rozvinou a napíší.		 	S	fotografie	5

Aktivita č.: 14	Název aktivity: Sar dičhol tumaro kher?			Délka: 10 min	
(Pod)téma:					
Popis aktivity:		JD	EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
Sar dičhol tumaro kher? 1. Učitel žákům rozdává otázky, každá je na samostatném papírku. 2. Vždy, když učitel tleskne, žáci vezmou jeden papírek, přečtou si otázku a napíší tolik slov, kolik je napadne.		 	JŽ 22	lístečky s otázkami	7

Aktivita č.: 15	Název aktivity: Esej			Délka: 30_ min	
(Pod)téma:					
Popis aktivity:		JD	EJP	Materiály / Zdroje	Č. p řílohy
1. Žáci si vyberou jedno z témat a napíší o něm doma či v hodině krátkou esej: a) Co je a co není potřeba doma? (míněno v širším kontextu - vybavení, lidé, zvířata, nálada, činnosti atp.) b) Do jaké míry si mohu/bych si měl doma dělat, co chci? c) Podle čeho bych si vybíral, kde si pořídím dům/byt? 2. Třída pak každé téma prodiskutuje, zapojují se všichni.		 	S		